

حسرت نبودن علی حاتمی، فیلم ساز و نویسنده بزرگ

سینمای ایران، امروز ۲۹ ساله می شود

قاسم فتحی: مُنکر تاریخ هستم و با واقعیت هیچ کاری ندارم گفته بود «حداقل حُسن کار من این است که اور جینال است» و خب این جمله از طرف کارگردانی مثل علی حاتمی ردخور ندارد. لاید این حرف راوقتی زده که منتقدانش او را به تاریخ‌اندانی متهم می کردند یا اینکه در فلان جا و فلان مکان در لاله زار یا اندرونی قصر پادشاهان

قاجار خیلی چیزهایی که حاتمی نشان داده اصلا وجود نداشته است و شروع می کردند به شرح جزئیات. او هم بر این حرف صحه می گذاشت که معلوم است که وجود نداشته چنین قراری هم نبوده که وجود داشته باشد. او در فیلم هایش همه چیز را دوباره می سازد. این از عشق به قصه گفتن می آید و خب مگر قصه جایی برای منطق بیرونی و واقعی می گذارد؟ خودش می گوید در خانهای بزرگ شده که فرهنگ اشرافی و قاجاری در آن جریان داشته است. از مادر بزرگش هم قصه های زیادی شنیده ولی قرار نبوده همان ها را عینا به قصه تبدیل کند. مثلا «حسن کچل» را که اولین ساخته سینمای اش بود با همین نگاه نوشت و کارگردانی کرد. «کمال الملک» اما واکنش های زیادی در بر داشت. او یک شخصیت بزرگ هنری در ایران بود و به طبع خیلی خیلی هادنبال این بودند که این نقاش بنام چقدر با نقاش فیلم منطقی است. مسئله این بود که آیا حاتمی از ابتدا قرار بود چنین انتظا بقی داشته باشد یا نه؟! ناو را به عنوان فیلم سازی می شناسیم که متن فیلم به ماش را مانند آکادمیسین ها دل نسخه های مختلف تاریخی بیرون بکشد و در پاره مشاهیر معاصر آنچنان تحقیق و پژوهش کند که یک دانشجوی تاریخ؟! این بار هم پاسخ منفی بود. چون حاتمی قرار نبود رویه اش را تغییر بدهد و بخواهد تاریخ سازی کند. واقعیت امر این است که او حتی تاریخ سازی هم نمی کند. تاریخ را وارونه هم جلوه نمی دهد. او تاریخ خودش را می سازد و هیچ کاری هم با تاریخ رسمی ندارد. منتقدان اما می گفتند خود او مخاطب را به تاریخ واقعی دعوت می کند و این تقصیر ما نیست! بعد دوباره در یک گفت وگویی گفته بود که حتی درخت ها را هم توی فیلم هایش رنگ می کند. یعنی هر جاتوی فیلم هایش درخت دیدیدی شک نکنید که قطعا واقعی نیست. حاتمی برای تکت تک آن چیزهایی که ما در تصویر می بینیم وقت می گذارد و تلاش می کند. برای طرا فکی که در نگاه اول شاید هیچ کس متوجهش نشود: «طبعاً کسی مثل من، که دنبال شیشه لموناد و تکت تک رنگ های لیموناد رفته و با جست وجو پیدا کرده، همه جزئیات صحنه اش را پیگیری می کند و نمی تواند این تکت و مسائل را طی ده سال نخوانده باشد. بگذارد بگویم من اصلا منکر تاریخ هستم. با واقعیت کاری ندارم؛ مسئله من نیست.» چه چیزی از این بیشتر وقتی خود فیلم ساز دارد بر این موضوع تأکید می کند که هیچ قصه دنبال تاریخ نیست و حتی به آن فکر هم نمی کند. آدم های فیلم های علی حاتمی هر کدام هویت و فرهنگ مخصوص به خودشان را دارند. نه اینکه از بستر و جغرافیای خودشان دور باشند بلکه او شخصیتی را می آفریند که تا به حال مابه ازای او نودیده ایم و اصلا مگر هنرمند کار دیگری جز این باید بکند؟ حال آن شخصیت می خواهد دیوانه ای باشد در «سوت دلان» یا شخصیت بزرگی مثل «کمال الملک». و در آخر هم لابد وقتی می بیند حرف هایش درباره تاریخ تأثیر ندارد و همچنان عدا می دنبال مستندات واقعی هستند گفته بود: «نسل به نسل، فرزند از فرزند که به متعوان منتقد در نشریات و مطبوعات قلم به دست می گیرند، این سؤال را کرده اند و می کنند و من، بی اغراق، سالی یکی دوبار، به اشکال گوناگون و با جملات متنوع، در مقابل چنین سؤالی واقع شده ام که فلان پرسوناژ فیلم من شبیه فلان شاه قاجار نیست و کمال الملک، مثلاً وقتی آن تابلو را ترسیم می کرد، در حضور ناپای السلطنه نبود و این فرزندان عزیز طوری می پرسند که انگار مثلاً هر شب با ناصر الدین شاه شام می خوردند.»

آین پایانی نخستین جشنواره ملی فیلم افغانستان برگزار شد

لاجورد؛ تولد دوباره سینمای افغانستان

شاهرازانو افغان فیلم، تنها نهاد سینمایی دولتی افغانستان، نخستین جشنواره ملی فیلم افغانستان را با عنوان «لاجورد» برگزار کرد. به گزارش شهر آرتیوز، لاجورد نخستین جشنواره ملی فیلم در افغانستان است که با حمایت دولتی و همکاری بخش خصوصی پس از سال ها رکود سینمای افغانستان برای ۱۰ روز برگزار شد و اهالی سینما و فیلم افغانستان را به روزهای پیش رو امیدوار کرد.

صحرا کریمی، رئیس افغان فیلم، با بیان اینکه هدف جشنواره لاجورد احیای دوباره سینمای افغانستان است، گفت: نخستین دوره لاجورد با استقبال هنردوستان و سینماگران افغانستان روبه رو شد و هیئت گزینش، از بین ۲۱۰ فیلم رسیده به دبیر خانه، ۵۵ فیلم در بخش رقابت های اصلی را انتخاب کرد که در ۹۶مکان در سراسر کابل به نمایش گذاشته شد. بر گزار کننده جشنواره فیلم لاجورد ادامه داد: نمایش فیلم ها با استقبال بی نظیر تماشاگران و علاقه مندان به سینما همراه شد. در ۱۰ روز نمایش فیلم ها نزدیک به ۵ هزار تماشاگر به تماشای فیلم ها نشستند و در بخش رقابتی «انتخاب مردمی» بیش از ۱۵۰۰ تماشاگر به فیلم های مورد علاقه شان رأی دادند. جشنواره لاجورد در اولین سال برگزاری، در بخش «اکران ویژه» ۵ فیلم از فیلم سازان افغانستان را برای نخستین بار در کابل نمایش داد. آیین اختتامیه جشنواره فیلم لاجورد با حضور مقامات دولتی و هنرمندان افغانستانی در کابل برگزار شد. «تندیس زرین لاجورد» که با آب طلا و سنگ لاجورد در داخل افغانستان ساخته و در وزارت اطلاعات و فرهنگ این کشور ثبت شده است، به ۵۵ فیلم برنده در بخش های مختلف شامل فیلم های داستانی، مستند و انیمیشن اهدا شد. طبق برنامه ریزی ها قرار است این جشنواره با ایجاد فضای رقابتی سالم و ارزیابی آثار تولید شده در عرصه سینمای افغانستان هر سال از یک تا ۱۰ آذر برگزار شود.

حسن نوری، فیلم ساز افغانستانی نیز که مدتی ساکن مشهد بوده و کار حرفه ای خود را در این شهر آغاز کرده است با انتشار پستی در صفحه اینستاگرامش نوشت: «لاجورد با شعار تولد دوباره سینمای افغانستان به همت صحرا کریمی، ریاست افغان فیلم و در میانه جنگ و خون و آتش، در روزهایی که مرگ بر آن کشور بیش از هر زمانی سایه افکنده برگزار شد. فیلم «تارهای ممنوعه» هم قابل دانسته شد و در بخش مسابقه مستندهای بلند این فستیوال به نمایش در آمد. گفتن ندارد که این اکران ها برای من مهم ترین نمایش های تارهای ممنوعه بود و چقدر دلم هوای کابل و فیلم دیدن کنار هم وطنانم را می کرد که نشد و حسرتش برای همیشه بر دلم ماند.» به گفته این فیلم ساز افغانستانی، فیلم «تارهای ممنوعه» در شش بخش بهترین فیلم، صداگذاری، موسیقی، تصویربرداری، تدوین و کارگردانی کاندیدای جایزه شد که در پایان جایزه بهترین کارگردانی مستند جشنواره لاجورد به خانواده فیلم «تارهای ممنوعه» تعلق گرفت.

شهرآرامید

روزنامه شهرآرامید وزندگی

دشنبه
۱۳ آذر ۱۳۹۶
شماره ۳۳۶۵

۱۵

فرهنگ و هنر

گروه هنر

گزارش خبری

پس از یک سال از برگزاری نخستین سمپوزیوم مجسمه سازی شهدا و مفاخر مشهد اکنون قرار است تعدادی از مجسمه های این رویداد که هنوز رونمایی نشده اند در «گذر مفاخر» مشهد جانمایی شوند.

این رویداد به همت شهرداری مشهد با حضور ۲۰ هنرمند مجسمه ساز مطرح

کشوری و شهری برگزار و در آن ۲۰ سردیس از مشاهیر طراحی و ساخته شد. با پایان این رویداد بسیاری منتظر نصب این آثار در شهر هستند. آثاری که می تواند هویت بخش مشهد باشد و زیبایی آن را دو چندان کند. از این رو با برنامه ریزی های صورت گرفته برخی از سردیس ها در شهر رونمایی شدند. سردیس پهلوان محمد خادم ازغدی، کشتی گیر آزادکار و پدر رسول و امیررضا خادم از قهرمانان کشتی که چند روز پیش از دنیا رفت نخستین اثر سمپوزیوم مجسمه سازی مشاهیر بود که در مشهد رونمایی شد. این اثر در مراسمی با حضور خود او و جمعی از مسئولان و ورزشکاران در هفته پاسداشت مقام پهلوانی خرداد امسال در میدان انتهایی بولوار رضای احمدآباد که پیش از آن به نام محمد خادم نام گذاری شده بود قرار گرفت. آن زمان صدرا یوسفی معاون فرهنگی و هنری سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد درباره نصب دیگر آثار سمپوزیوم چنین توضیح داده بود: «سیاستمان در اکران این سردیس ها این است که میدان هایی به نام مشاهیر را در اولویت قرار دهیم و در همان خیابان یا میدانی که به نام آن شخص است، مجسمه را نصب کنیم. همچنین مفاخری که میدان، بولوار یا خیابانی به نامشان وجود نداشته باشد، در قالب گذر مفاخر جانمایی می شوند و در خیابان یا هر

مرحوم حسین ترمه چی

محمد رضا شفیعی کدکنی

جای دیگری که مشخص می شود، نصب خواهد شد. بعد از نصب این سردیس سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد در ادامه نصب تندیس ها، در هفته دفاع مقدس، برای تجلیل از رشادتها و مقام والای شهیدان از ۴ سردیس رونمایی کرد. به این ترتیب سردیس «شهید ابراهیم فخرایی» در بین میدان دانشجو و صدف در ابتدایی خیابان شهید فخرایی، سردیس «شهید محمود صارمی» اثر مجسمه ساز شهیدی در بولوار کوثر شمالی، میدان کوثر، سردیس «شهید پرویز حبرانی» در خیابان شهید بهشتی، میدان شهید حبرانی و سردیس «شهید فرامرز عباسی» در ابتدای بولواری که سال هاست به نام این شهید بزرگوار نام گذاری

حمایت از سینمای خلاق و توسعه اقتصاد سینما بهمن ۱۳۹۹ در تهران با ضوابط ابلاغی از سوی ستاد ملی کرونا از سوی سازمان امور سینمایی و سوسی و انتشار رسمی بصری برگزار می شود. محمد مهدی طباطبایی ژنرال دبیر این دوره در نشست در روز شنبه ۱۵ آذر جزئیات جشنواره سی و نهم را اعلام خواهد کرد. این جشنواره در دو بخش اصلی و مسابقه تبلیغات سینمای ایران برگزار خواهد شد.

نمایش فیلم های جشنواره فجر مشروط به موافقت ستاد ملی مقابله با کرونا

فراخوان سی و نهمین جشنواره فیلم فجر به دبیری محمد مهدی طباطبایی ژنرال برای برگزاری در بهمن ۹۹ منتشر شد. روابط عمومی جشنواره با انتشار فراخوان این رویداد اعلام کرد، با استعانت از خداوند متعال و در شرایطی که همه گیری ویروس کرونا تولیدات سینمایی و برگزاری جشنواره های فیلم را در ایران و جهان با محدودیت های متعددی روبه رو کرده است، سی و نهمین جشنواره فیلم فجر همزمان با چهل و دومین انقلاب اسلامی با هدف معرفی و تقدیر از آثار برگزیده یک سال تلاش سینماگران ایرانی که در این شرایط دشوار چراغ سینمای ایران را روشن نگه داشته اند و نیز اعتلای تولیدات سینمایی، صیانت از هویت ملی مبتنی بر آموزه های دینی و ایرانی،

وعده معاون فرهنگی و هنری سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری برای نصب سردیس هنرمندان

مشهد دارای گذر مفاخر می شود

شهید علی اندرگو

مرحوم مهدی اخوان ثالث

شده، نصب شدند. همچنین به مناسبت فرارسیدن هفته وحدت و یازدهمین سالگرد شهادت سردار سرلشکر پاسدار «نورعلی شوشتری» سردیس این شهید در پلیس راه باغچه قرار گرفت و روز ۱۵ آبان هم سردیس شهیدان «محمود کاوه» و «سید موسی نامجو» به ترتیب در میدان شهید کاوه و ابتدای بولوار نامجو جانمایی شدند. به این ترتیب تا امروز از ۸ اثر نخستین سمپوزیوم مجسمه سازی و مفاخر مشهد رونمایی شده است. از این تعداد ۷ اثر مربوط به شهدای بزرگوار و یک اثر هم مربوط به پهلوان ورزشی مشهد بود. از این رو می توان گفت هیچ کدام از سردیس هایی که برای مفاخر فرهنگی و هنری ساخته شده بودند هنوز رونمایی نشده اند.

مهلت معرفی فیلم های بلند بین المللی به آکادمی علوم و هنر های سینمایی برای رقابت در نود و سومین دوره جوایز اسکار، به پایان رسید و در چند روز هشت کشور دیگر نمایندگان خود را معرفی کردند تا تعداد رقای این بخش در دوره پیش رو - برابر با ۸۲ آنچه رسانه ای شده است - به ۸۷ فیلم برسد. آکادمی در چند روز آینده فهرست کامل و نهایی شرکت کنندگان در بخش فیلم بلند بین المللی جوایز اسکار ۲۰۲۱ را منتشر می کند.

نود و سومین دوره جوایز اسکار ۲۵ آوریل (دوشنبه ۶ اردیبهشت ۱۴۰۰) در دالئی تیه تر در هالیوود، لس آنجلس برگزار می شود. رأی گیری برای انتخاب نامزد های اسکار فیلم بلند بین المللی در دو مرحله انجام می شود. ابتدا ۱۰۰ فیلم به فهرست کوتاه راه پیدا می کنند که اسامی آن ها ۹ فوریه ۲۰۲۱

بهمن) اعلام خواهد شد. در مرحله بعد، پنج فیلم به عنوان نامزدهای نهایی معرفی می شوند که اسامی آن ها ۱۵ مارس ۲۰۲۱ (اسفند ۱۳۹۹) همراه نامزدهای دیگر بخش های جوایز اسکار اعلام خواهد شد.

سال گذشته ۹۳ کشور در بخش اسکار فیلم بلند بین المللی شرکت کردند و «انگل» ساخته بوگ جون هو از کره جنوبی جایزه را برد. «انگل» همچنین اولین فیلم غیر انگلیسی زبان بود که جایزه اسکار بهترین فیلم را از آن خود کرد.

را به زور به وجود آوردیم، چه رسد به الان آن هم با این اوضاع و احوال. من بیشتر فیلم هایم را در سبزوار ساختم و همیشه هم تمام حمایت های مورد نیاز را با همت دوستان نزدیکم به ستنی از مدیران وقت گرفته ام. دیگر قطعا می گویم که بعد از گذشت این همه سال گوشم از وعده و وعید پر شده است. از طرف دیگر امروز از ساخت کوبال نزدیک به ۵ سال گذشته است و در این مدت شرایط اقتصادی کشور تورم و سختی معیشت ... تغییر کرده است. به این دلیل اطمینان دارم که در این شرایط فرصتی پیش نخواهد آمد و من و دوستانم نیز شاید دیگر در شرایطی نیستیم که بتوانیم به زور فرصتی را خلق کنیم. امروز بیشتر این دوستان و همکاران درگیر تأمین نیاز های اولیه شان هستند و نه تنها سینما، بلکه هنر اولویت چندم مردم و حتی هنر دوستان شده است. دیگر سینما در کشور ما صنعت گران و پر خرجی است که حتی سات یک فیلم کوتاه معمولی هم حداقل ۸۰-۷۰ میلیون تومان هزینه دارد. شاید من نوعی همچنان مثل سابق حاضر باشم که زندگی ام را به خطر بیندازم و برخلاف مسائل زیاد دوباره وام بگیرم و فیلم بسازم، ولی از بقیه عوامل دیگر نمی توانم این انتظار را داشته باشم که مثلا با یک دستمزد کم مرا در طول این مسیر همراهی کنند.

● **ظرفیت های سینمایی خراسان را از نظر سوژه، تجهیزات و افراد چطور می بینید؟**

از لحاظ سوژه که به نظر من هر جایی می تواند ظرفیت خاص خود را داشته باشد ولی به نظرم ایران سرزمینی است که هر گوشه اش ظرفیت نمایشی و دراماتیک غنی دارد. امروز بیشتر تجهیزات حرفه ای سینما در تهران اجاره داده می شود و بیشتر عوامل حرفه ای هم ساکن تهران هستند. این دولت است که باید امتیازاتی به تهیه کنندگان و یا فیلم سازان بومی بدهد که آن ها مشتاق تولید کارهایشان در خارج از تهران شوند. این نکته هم بسیار مهم است که به هر حال هر فیلم نامه ای، موقعیت جغرافیایی خاص خودش را می طلبد و از طرف دیگر تولید هر فیلمی هم در شهرستان ها چالش ها و مسائل خاص خودش را دارد، به عنوان مثال شاید دسترسی و تأمین بعضی از نیازها در شهرستان سهل تر و ارزان تر باشد، اما از طرف دیگر خیلی از عوامل حرفه ای که ساکن تهران هستند برایشان دوری از خانه بسیار پیچیده و سخت است و به راحتی هر پروژه ای را قبول نمی کنند.

و علی میرقطبی گذراندم و شاید در آن مقطع بود که به این اطمینان رسیدم می خواهم در آینده فیلم سازی را حرفه ای دنبال کنم. در آن زمان دو فیلم کوتاه ساختم که خوشبختانه در جشنواره فیلم و عکس استان خراسان سال ۷۸ مورد توجه قرار گرفت و دلگرمی خوبی برای من شد. سال ۷۹ در رشته کارگردانی دانشگاه سوره تهران قبول شدم و در زمان تحصیل هم چند فیلم کوتاه و مستند دیگر ساختم و همزمان هم برای امرار معاش در حوزه تبلیغات فعالیت می کردم و برای تلویزیون هم برنامه ی مستندی می ساختم. بعد از فارغ التحصیلی شاید آگاهانه تر فیلم کوتاه را دنبال کردم که ثمره اش ساخت فیلم های «لطفاً از خط قرمز فاصله بگیرید»، «منها» و «دلیلی» بود که خوشبختانه هر کدامشان در دوره خود مورد توجه قرار گرفتند. در این زمان دغدغه سینمای بلند برایم بسیار جدی شده بود، ولی عجله ای برای ساخت اولین فیلم سینمایی ام نداشتم. بعد از فیلم کوتاه «دلیلی» و پس از گذشت یک دوره طولانی سرانجام فیلم سینمایی «کوپال» با مشقت بسیار زیاد در سال ۹۵ ساخته شد.

● **چه زمانی تصمیم گرفتید به تهران مهاجرت کنید و این مهاجرت چه فرصت ها و سختی هایی را روبه روی شما قرار داد؟**

برای من مهاجرت تجربه سختی بود، ولی ناگزیر به این تصمیم بودم و از آنجایی که شیفته سینما بودم، سختی هایش را به جان خریدم. من هنوز که هنوز است از زندگی در تهران لذت نمی برم، ولی متأسفانه مجبورم به خاطر حرفه ام زندگی در اینجا را تحمل کنم.

● **حمایتی هم از شما برای ساخت فیلم در سبزوار صورت گرفت؟**

بله از طرف تعدادی از مسئولان وقت حمایت شدید و آن ها هم در حد توان خود به ما کمک کردند ولی بعضی از مدیران هم سر وعده های خود نماندند و حرفشان را عوض کردند و در نهایت طبیعی است که باعث ناامیدی و عقب نشینی ما شدند.

● **باید نظر گرفتن شرایطی که تجربه کردید اگر فرصتی پیش بیاید دوباره در خراسان فیلم می سازید؟**

بله، البته اگر واقعا بتوانیم اسمش را یک فرصت بگذاریم! من اگر قبلا در سبزوار فیلمی ساختم ام، فرصتی در حقیقت برایم پیش نیامده، بلکه صرفا به کمک دوستانم این فرصت